Juristi vastaa

Julkaistu Eläinlääkärilehdessä 5/2015

Juristi vastasi
Vastasin noin kahden vuoden aikana liiton jäsenneuvonnassa useisiin satoihin yhteydenottoihin. Työnjaon mukaisesti minulle ohjautui kysymyksiä pääosin työ- tai virkasuhteessa toimivilta jäseniltä.

Jäsenet ottivat yhteyttä puhelimitse tai sähköpostilla. Ellei puhelimessa esitetty kysymys ollut helppo, kannustin soittajaa kirjoittamaan kysymykset kerralla viestiin ja toimittamaan sen minulle. Jäsenet hyväksyivät byrokraattiselta tuntuvan pyyntöni mukisematta. Menettelyä vastaan ei minulle protestoitu, vaikka se viivästyttikin vastausta vähän.

Kun kysymys muotoillaan kirjoitukseksi, tulee asia ajateltua ja jäsenneltyä uudelleen. Joskus puhelimessa oli vaikeata löytää puheesta niin sanottua punaista lankaa, mutta sähköpostiviesteissä ei tätä ongelmaa ollut. Sähköpostiin on mahdollista liittää selventävää aineistoa. Työsopimusluonnoksen kommentoiminen pelkästään puhelimessa kuullun perusteella on edelleen mielestäni epäammattimaista.

Suuri osa Eläinlääkäriliiton jäsenneuvonnasta on yleistä työ- ja virkasuhdeneuvontaa. On kuitenkin myös yksinomaan eläinlääkäreitä koskevia asioita ja jäsenneuvontaan kasaantuukin tämän alan osaamista merkittävässä määrin. Muun muassa kunnaneläinlääkärien palkkausjärjestelmän erikoislaatuisuus aiheuttaa neuvonnan tarvetta. Virkatehtävien ja kirjanpitovelvollisen ammatinharjoittajan toiminnan yhdistyminen samassa henkilössä on erittäin poikkeuksellista. Kunnaneläinlääkärin tehtävää ei edelleenkään voi hoitaa osakeyhtiön kautta.

Kelan kanssa on ongelmia kunnaneläinlääkärin praktiikkatulojen huomioon ottamisessa määriteltäessä ansiosidonnaisia etuuksia. Ongelma on suurimmillaan uransa alussa olevilla eläinlääkäreillä, joiden ansiotaso ei vielä ole vakiintunut. Kela hyväksyy ammatinharjoittajatulot vain kokonaiselta tilikaudelta ja siksi niin sanotun kuuden kuukauden säännön toteutuminen on epävarmaa ja hankalaa. Tilikauden tuloksen valmistuttua joudutaan hakemaan oikaisua päivärahapäätökseen. Menettely vaikuttaa kömpelöltä.

Yksityisten eläinlääkäriasemien palveluksessa olevien eläinlääkärien tilanteessa näkyy työllisyystilanteen muuttuminen huonommaksi. Nuorille eläinlääkäreille tarjotaan sopimuksia, jotka eivät takaa yhtään työtuntia, mutta antavat mahdollisuuden tehdä työtä, jos klinikalla on siihen tarvetta. Työehtosopimuksen puuttuminen toimialalta pitää nämä työmarkkinat työnantajien kannalta erittäin joustavina, mikä ei välttämättä aina toimi työntekijän eduksi.

Yliopistojen työehtosopimuksessa on jäänteitä ajasta, jolloin opetus- ja tutkimushenkilökunta olivat virkamiehiä. Yliopiston eläinsairaalaa koskevissa erillismääräyksissä velvoitetaan eläinlääkärit osallistumaan säännöllisen työajan ulkopuolella varallaolojärjestelyyn joko työpaikalla tai alle tunnin matkan päässä työpaikan ulkopuolella. Työaikalaki velvoittaa vain virkamiehiä varallaoloon, joten on kyseenalaista, että työsuhteisia eläinlääkäreitä koskevassa työehtosopimuksessa on tällainen muotoilu. Kokonaistyöajassa olevilla eläinlääkäreillä ei edes ole määriteltyä säännöllistä työaikaa. Epäselvää on edelleen, sisällytetäänkö päivystysvelvollisuuteen kuluva aika vuosittain laadittavaan työsuunnitelmaan.

Valtion viroissa Evirassa henkilöstön vähentäminen viime vuoden vaihteessa koski myös eläinlääkäreitä. Tilanne oli sekä työnantajalle että jäsenille uusi ja hankala, ja sekä työ- että hallintotuomioistuimet käsittelevät edelleen muutamia tapauksia.

Siirryin toukokuussa 2015 Jukon palvelukseen. Kiitos kaikille yhteistyöstä!

Markku Kojo
Kirjoittaja on OTK ja toimi Eläinlääkäriliiton työ- ja virkasuhdeneuvonnan asiamiehenä.

Uusi asiamies OTM Liina Kujala aloittaa 31. elokuuta.